

различната ѝ позиция в реалното пространство - под повърхността на земята - межда между световите и вход към отвъдното. Тези митологични представи са в силна съотнесимост с представите за планината с подчертано сакрален характер. (МНМ 1987: 311-312) В този смисъл сакралността е присъщ белег на пещерата. (МНМ 1988: 311-312). В потвърждение, освен съществуващото знание за наличие на стари светилища в нея, е и онова знание, възпроизвеждано в предания, според което в нея са ситuirани и черкви и манастири. (МНМ 1988: 311-312)

Предания разказват за манастири (черкви) в пещери, обвързани с конкретен празник - пещерата Нирец край Котел с лечебна в нея вода, а по стените ѝ имало изрисувани икони на Св. Иван Рилски, Св. Богородица, Христос и се посещава на Великден, пещерата Св. 40 Мъченици, край с. Кипилово, в която имало "олтар" с лечебна вода и оставяне на „ниша“ - червен конец, специално тясно място за препъхване, харман, на който някога се играело хоро и голям събор на този празник, пещерата Змейови дупки край Сливен с владишки трон в нея и в която, според преданието, се е криел митрополит Серафим по време на "бозгуна" и др.¹³

От съществено значение за сакралния характер на пещерата е нейната функция като скривалище на съкровище. Често срещан в знанието за съкровище е фонетичният вариант Маара.

Тя е единствената съкровищница и на трите типа българско съкровище - хайдушко, манастирско и царско. (Демирев 2006а: 74-75) Предвид тяхната етносемантична натовареност и ясна посока на осмисляне във фолклорната история, е налице директна съотнесимост на топоса пещера с етничното усвояване на пространството. Скриването в

¹³ Вж. Демирев 1996, личен архив, Кипилово: 40; 2002 Котел: 57, 59; Вж. Дечев 2008: 265.